

Praha 6, Praha

Část obce: Praha

Okres: Praha hlavní město

GPS souřadnice: 50.104515N, 14.376818E

Kraj: Hlavní město Praha

Správní obvod: Praha

Nadmořská výška: 280 m n. m.

Katastrální výměra: 4 154 ha

PSČ: 160 52

Facebook: praha6

Počet obyvatel: 93 968

Adresa URL: www.praha6.cz

Okolí a příroda Praha 6

Praha 6 se vyznačuje členitým terénem s mnoha chráněnými územími a často unikátní faunou a flórou, např. vodní nádrž Džbán či slovanské hradiště Šárka ve stejnojmenném údolí.

Šárka

Vstoupíme-li do Šárky, jako bychom se ocitli ve slovanské historii. Svádí k tomu tak česky znějící pojmenování a zejména známá pověst o Ctiradovi a Šárce. Podle této prarodné dívky však údolí pojmenováno není. Název snad vznikl z případného jména šarý, později šerý, neboť Šárka byla šerým či setmělým dolem. Pojmenování se týkalo zprvu jistě jen hořejší Divoké Šárky, ale postupně se rozšířilo na celé údolí až do Podbaby. Jiné prameny soudí, že pojmenování je již předslovanského původu. Pociť o historii místa nás však neklame - v místech Kozákovy skály stávalo mohutné slovanské hradiště. Kozákova skála spolu s protilehlou skalou Šestákovou vytvářejí soutěsku - uchvacující vstup do Šáreckého údolí. Soutěska s přilehlým okolím je zvána Džbán.

Stejný název nese i rozlehlá vodní nádrž, jejíž hladina se rozprostírá na zemní hráz před skalním vstupem od 60. let 20. století. Nádrž je dlouhá téměř 1 km a široká až 200 m (o ploše 18 ha), hluboká až 7,5 m a zadržuje téměř půl milionu m³ vody. Celý areál dnes poskytuje možnost různých vodních sportů, míčových a jiných her, občerstvení a dalších služeb pro skromnější i náročnější. K nádrži přiléhá stanový tábor.

Nádrž je napájena Litovickým potokem, který se v dalším toku nazývá Šárecký. Má povodí přes 60 km², délku toku téměř 20 km, spád přes 200 m a průtok u jeho ústí do Vltavy v Podbabě činí 0,14 m³/s. Šárka je divoká.

Šárecké údolí se člení na dvě, svým charakterem výrazně se lišící části. Divoká Šárka je věrna svému názvu. Potok, proudící zpočátku peřejemi a vytvářející později v klidnější vodě četné meandry, vyhlodal v tvrdém buližníku úzké soutěsky s víceméně kolmými skalními stěnami. Toto kaňonovité údolí se po několika stech metrech za soutěskou Džbán na své levé straně přechodně rozšiřuje do svažitých rozlehlých luk a pastvin lemovaných lesy a znovu se zužuje u skalního masivu, nazývaného Dívčí skok. A z dojmů, kterými na nás působí toto půvabné zákoutí, je možno pochopit i tóny Smetanovy symfonické básně.

V těchto místech se údolí stáčí k východu a po dalších skalních soutěskách se pozvolna rozšiřuje, objevují se louky mnohdy zmokřelé a končí posléze u skalního vršku, nazývaného podle blízké osady Jenerálka. Skalní útesy a výhledy z nich jsou pohodlně dostupné po cestách, většinou

značkových, jejichž východisko je již u Džbánu či u Dívčího skoku. A tak s trochou opatrnosti je možno vychutnat romantiku Divoké Šárky i shora a pokochat se vegetací, lišící se podle postavení skal: na sluncem ozařovaných místech se vyskytují teplomilné stepní druhy, zatímco na odvrácených svazích bez slunečního svitu rostou chladnomilné mechy a kapradiny.

V období mezi světovými válkami i dříve byla Divoká Šárka cílem mnoha výletů Pražanů. Tehdy tu dobře prosperovaly zahradní restaurace na Dívčím skoku, jež je v provozu i dnes, a také Čertův mlýn (původně skutečně mlýn ze 17.-18. století), Želivka u přilehlé malé osady a již zmíněná Jenerálka. A budete-li pouti po Divoké Šárce vyčerpaní, můžete se v létě osvěžit koupelí v pramenité vodě bazénu u Dívčího skoku, nazývaného U Veselíka.

Pojmenování je výstižné - oproti divoké části Šárky se od Jenerálky údolí rozšiřuje, je prostornější a přehlednější, mnoho strání je povlovnějších a zalesněných. Dominantou nejsou už jen ojedinělé skalní útvary, ale výšina s kostelíkem sv. Matěje, viditelným z velké části údolí. Stejně jako Divoká Šárka byla i Tichá Šárka (dříve též poeticky nazývaná Mírná, Krotká nebo Utěšená) lokalitou pravěkého osídlení, na rozdíl od té Divoké zde však najdeme i osídlení novodobé. Po celé pouti údolím se setkáváme s řadou bývalých mlýnů a usedlostí a s drobnou bytovou zástavbou, rozmístěnou kolem nepříliš frekventované silničky podél potoka až do Podbaby. Ještě počátkem 20. století zde vedla jen úzká polní cesta.

I přes toto dnešní osídlení je tu zachována a chráněna celá řada přírodních lokalit. Je to například přírodní výtvar Zlatnice, nacházející se na skalnaté výšině vpravo od silničky na dohled od Jenerálky, se zbytky lesostepi a s vřesovištěm. Nazývá se podle usedlosti, k níž před 2. světovou válkou patřil dnes v troskách se nacházející hostinec, nazývaný Šipkapas. Údajně jej tak pojmenovali při svých zábavách němečtí studenti - buršáci. Okolní, tehdy nezalesněné svahy byly známým pražským lyžařským terénem, právě tak jako ve směru potoka o kilometr dále ležící rozsáhlé travnaté svahy nad Podhájem. Další přírodní památky pokračují v lokalitě Nad mlýnem a nad usedlostmi Šatovka a Žezulka se stepními plochami. Jsou místy postřehnutelné i ze silnice, počátkem léta, kdy vegetace je ještě zelená, stepní plochy jsou již žluté a spálené od slunce.

Po silničce nebo půvabnou stezkou od kaple se dostaneme k místu, kde ještě nedávno stával barokní Dubový mlýn pod hrází stejnojmenného rybníka. Mlýn byl koncem 15. století v majetku P. Myslivečka, děda známého hudebního skladatele. O kilometr dále, před ostrým ohybem silnice, stojí bývalý mlýn Kalinův, zvaný též "Na posledním penízi" podle historky o sporu místních občanů v 16. století. Tento mlýn přes četné změny majitelů mlel mouku až do roku 1935 a do roku 1945 zde byla pekárna.

O pár set metrů dále najdeme další bývalý mlýn, s přiléhavým názvem Mlýnek, rovněž ze 16. století. Tento objekt plnil i další funkce: na přelomu 19. a 20. století zde byla dílna na tepané bronzové předměty, voda z bohaté studny byla mlýnskými koly hnána až do Horní Šárky a navíc zde byl zřízen zahradní hostinec s výbornou pověstí, takže na pečenou husu bylo nutno se na neděli objednat. Přitom nedaleko prosperovaly v první polovině 20. století i podobné hostince Podháj a Kaplanka, kde bylo možno při nedělní dechovce či tamburaších pojidat třeba topinky za 1 Kč.

Dodnes tu najdeme i řadu usedlostí, mnohdy s jmény po dřívějších vinicích. Je tu rozlehlý Heřmanův dvůr či Podháj, Zuzanka s vilou majitele známé pražské firmy Rott, Šatovka s bývalou restaurací, jejíž název vznikl ze jména Jana Křitele de Chateau, malostranského krejčího v 17. století.

A dále Sanytrovka a Žezulka z 15. století, v níž byla i sladovna, samozřejmě hostinec, a dokonce i hostinské pokoje, využívané Pražany na letní byt. U Podháje můžete vystoupit nahoru k Matěji cestou, po které kdysi

putovaly pohřební průvody na svatomatějský hřbitov, nebo se - podobně jako v Šárce Divoké - osvěžit v bazénu s pramenitou vodou na koupališti u Šatovky.

Kozí hřbety a Sedlecké skály

Na bulžňákovém hřebenu Kozích hřbetů, místy porostlém nízkým a zčásti borovicových lesíkem, najdete místa k posezení a k výhledům do severních Čech, ale i do míst spojených s dávnou historií. Kousek odtud, za terénní vlnou, jsou vidět části obce Únětice, kde bylo v roce 1879 odkryto rozsáhlé pohřebiště ze starší doby bronzové. A právě u Kozích hřbetů byl v roce 1928 nalezen poklad sedmi dokonale zpracovaných dýk, zdobených zlatem. Na protilehlém svahu Tichého údolí se zvedají bizarní skály Holého vrchu. A nedaleko od nás, směrem k okraji obce Suchdola, se nachází na bývalém hřbitově téměř 300 let stará kaple sv. Václava.

Další přírodní zajímavosti a krásné prostředí nás čekají, sejdem-li opatrně některou stezkou z Kozích hřbetů do rezervace Tichého údolí a projdeme jím podél Únětického potoka až ke známé zahradní restauraci Maxmiliánka. Po cestě, míjející hranice Prahy 6, projdeme kolem Spáleného mlýna u příčného údolíčka ze Suchdola, na severních svazích údolí jsou místy zachována souvislá vřesoviště. U restaurace můžeme odbočit cestou vzhůru do dubového lesa - Roztockého háje, kterým lze projít až ke svahům nad Vltavou. Nad skalnatými svahy spadajícími k železniční trati jsme na území tzv. Sedleckých skal se zachovanou skalní stepí s řadou chráněných a vzácných druhů rostlin. Do této rezervace je možno vstoupit i po schodišťové cestě ze severního okraje obce Sedlec. V každém případě budeme odměněni krásnými výhledy do vltavského údolí, na osady na obou březích řeky a přírodní rezervace a památky na jejím druhém břehu, z nichž ovšem čnějí výškové domy sídliště Bohnice.

